

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 13CoP/75/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5421201341
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 01. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Zuzana Štolcová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2024:5421201341.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Zuzany Štolcovej a členov senátu JUDr. Márie Dubcovej, JUDr. Jána Burika, vo veci starostlivosti o toho času plnoletého A., nar. XX.XX.XXXX, bytom B. C. XXXX/XX, XXX XX A. D. a maloletého E., nar. XX.XX.XXXX, bytom u matky, dieťa rodičov - matka: F. D., G. D., nar. XX.XX.XXXX, trvale pobytom B. C. XXXX/XX, XXX XX A. D., zastúpená právnu zástupkyňou JUDr. Lenkou Zábojníkovou, advokátkou, so sídlom K. H. B. X, XXX XX G. a otec: I. D., nar. XX.XX.XXXX, trvale pobytom B. C. XXXX/XX, XXX XX A. D., t.č. bytom J. XXXX/X-XX, XXX XX A. D., zastúpený zástupcom Advokátska kancelária Kováčik Legal s.r.o., so sídlom Radlinského 1729, 026 01 Dolný Kubín, IČO: 47 238 429, maloleté dieťa zastúpené opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Dolný Kubín, za účasti v odvolacom konaní Krajskej prokuratúry Žilina, o návrhu matky na zmenu úpravy styku - zákaz styku otca s maloletými deťmi, o odvolaní matky proti rozsudku Okresného súdu Námestovo č.k. DK-2P/47/2021-243 zo dňa 27. júna 2023 v spojení s opravným uznesením č.k. DK-2P/47/2021-295 zo dňa 7. augusta 2023

rozhodol:

Rozsudok Okresného súdu Námestovo č.k. DK-2P/47/2021-243 zo dňa 27. júna 2023 v spojení s opravným uznesením č.k. DK-2P/47/2021-295 zo dňa 7. augusta 2023 v časti výroku I., ktorým zamietol návrh matky na zákaz styku otca s maloletým E., nar. XX.XX.XXXX a v závislom výroku II. o trovách prvoinštančného konania p o t v r d z u j e.

Rozsudok Okresného súdu Námestovo č.k. DK-2P/47/2021-243 zo dňa 27. júna 2023 v spojení s opravným uznesením č.k. DK-2P/47/2021-295 zo dňa 7. augusta 2023 vo zvyšku výroku I. a vo výroku III. z o s t á v a n e d o t k n u t ý.

Žiaden z účastníkov n e m á n á r o k na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom v spojení s opravným uznesením č.k. DK-2P/47/2021-295 zo dňa 7. augusta 2023 (ďalej len „rozsudok“) okresný súd výrokom I. návrh matky zamietol. Výrokom II. rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania. Podľa výroku III. o nároku štátu na náhradu trov konania a o výške náhrady trov konania štátu súd rozhodne samostatným uznesením.

2. V odseku 1. odôvodnenia napadnutého rozsudku okresný súd poukázal na návrh matky na zvýšenie výživného, v rámci ktorého navrhla zmeniť výrok rozsudku Okresného súdu Dolný Kubín sp.zn. 8P/38/2018 zo dňa 26.07.2019 v časti týkajúcej sa oprávnenia otca stretávať sa s maloletými deťmi so žiadosťou, aby súd styk otca s maloletými deťmi zakázal s odôvodnením, že sa s otcom nechcú stretávať, majú z neho strach a je v najlepšom záujme maloletých detí prihliadnuť na ich zdravotný stav, tento styk zakázať.

3. Okresný súd uznesením sp.zn. 2P/28/2021 zo dňa 20.10.2021 konanie o návrhu matky na zákaz styku otca s maloletými deťmi vylúčil na samostatné konanie z pôvodnej veci vedenej pod sp.zn. 2P/28/2021.

4. V odseku 5. odôvodnenia napadnutého rozsudku okresný súd uviedol, že na pojednávaní vypočul rodičov maloletých detí, maloleté deti D., vyžiadal vyjadrenie kolízneho opatrovníka a prokurátora, oboznámil sa s vypracovaným znaleckým posudkom znalkyne PhDr. Márie Homolovej a ostatnými listinnými dôkazmi, čo podrobne popísal v odsekoch 5. až 18. odôvodnenia napadnutého rozsudku, zistil skutkový stav a za aplikácie § 25 ods. 3 Zákona o rodine dospel k záveru o nedôvodnosti návrhu matky.

5. Vo všeobecnosti okresný súd poukázal na to, že výnimkou zo všetkých pravidiel o povinnosti dbať na pravidelný kontakt rodiča s dieťaťom je prípad, keď záujem dieťaťa vyžaduje, aby bolo dočasné stretávanie s jedným z rodičov obmedzené alebo úplné zakázané. Ide o výnimočné riešenie a vážny zásah do výkonu rodičovských práv a povinností, ktoré môže byť odôvodnené len okolnosťami na strane dieťaťa, ktoré musia byť natoľko závažné, že ochrana záujmu dieťaťa vyvolala potrebu obmedziť prirodzený kontakt. Jediným kritériom pre vyslovenie obmedzenia alebo zákazu styku je teda aktuálna nevyhnutnosť takéhoto opatrenia a záujem dieťaťa, z ktorého táto nevyhnutnosť vyplýva. Ani takéto rozhodnutie však nemôže byť definitívne. Poukázal na judikatúru, ktorá súdom uložila jednoznačnú povinnosť rozlíšiť, či realizácia styku rodiča s dieťaťom skutočne ohrozuje záujem dieťaťa alebo či ide iba o predstieraný stav vyvolávaný zámerným pôsobením rodiča, ktorému je maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti. Nemôže byť dôvodom na obmedzenie alebo zákaz styku len ničím neodôvodnená nechuť dieťaťa najmä vtedy, ak indície smerujú k zámernému pôsobeniu preferenčného rodiča s cieľom vyvolať takéto správanie dieťaťa. Odmietanie dieťaťa samo o sebe nemôže byť dôvodom na obmedzenie alebo zákaz styku, naopak, v takom prípade musí súd zvážiť širší záujem dieťaťa, ktorým je naplnenie cieľov jeho riadnej výchovy a urobiť všetky kroky smerujúce k tomu, aby narušený vzťah medzi rodičom a dieťaťom sa obnovil. Na vyslovenie zákazu styku treba dospieť k záveru, že uskutočňovanie styku rodiča s maloletým dieťaťom naozaj ohrozuje záujem dieťaťa a že je to nevyhnutné v záujme zdravého vývoja maloletého. Ide o opatrenie, ktoré má súd použiť len v najkrajnejších prípadoch, keď zistí, že stykom rodiča a dieťaťa sa výchova dieťaťa narušuje do tej miery, že ohrozuje zdravotný stav dieťaťa.

6. Zhodnotením všetkých predložených listinných dôkazov, správ participujúcich subjektov a znaleckého posudku okresný súd dospel k záveru, že návrh matky nie je dôvodný. Okresný súd poukázal na to, že na základe rozsudku sp.zn. 8P/38/2018 je otec oprávnený stretávať sa s maloletými deťmi každý štvrtok od 15:00 hod. do 16:30 hod. za účasti ÚPSVaR, prípadne iného oprávneného subjektu. Už z charakteru modelu stretávania je zrejmé, že deťom nehrozila ani nehrozí pri stretnutí s otcom žiadna ujma, vždy na stretnutiach bol prítomný psychológ a ďalšia odborne spôsobilá osoba z ÚPSVaR Dolný Kubín. Bolo preukázané, že otec žiadnym spôsobom do stretnutí nezasahoval, rešpektoval vôľu a potreby detí, každého stretnutia sa zúčastnil, avšak maloleté deti boli tie, ktoré kontakt s otcom dlhodobo odmietali a odmietajú. Zo znaleckého posudku PhDr. Homolovej jednoznačne vyplynulo, že otec nepotrebuje živiť záporné vzťahy k matke a deťom, súčasná abstinencia stretávania s deťmi je pre neho ťaživá a vyvoláva mu smútok a starosti. Znalkyňa sa zoznámila aj so znaleckým posudkom PhDr. Šlepeckého č. 1/2019, ktorý v tom čase preukazoval kladný vzťah otca k deťom a kladný vzťah detí k matke, pričom vzťah detí k otcovi bol ambivalentný a v tom čase skôr negatívny. Znalec upozornil, že deti vo vzťahu k otcovi si vytvárajú negatívny vzťah na základe identifikácie s matkou, znalec predpokladal možnosť rozvoja pozitívnych vzťahov detí k otcovi za predpokladu pestovania týchto vzťahov. Znalkyňa ďalej uviedla, že A. má k otcovi odmietavý negatívny postoj, ktorý je prevažne emočný, nie je schopný vysvetliť jeho racionálnu opodstatnenosť a v prípade, že je konfrontovaný k objektivizácii svojho postoja, prechádza do emočnej lability a neurovegetatívnych prejavov. Otec počas spoločnej interakcie zachovával pokojný spôsob kontaktu s A. a trpezlivo vysvetľoval. Čo sa týka matky, znalkyňa uviedla, že matkou uvádzané závažné ochorenie OCD u maloletého E. nie je ošetrované riadnou starostlivosťou psychiatra a psychológa, žiadne psychiatrické lieky maloletý neužíva. Matka spochybňuje podiel otca vo výchove detí, prípadne mu pripisuje negatívny vplyv na deti. Matka zvýšene venuje pozornosť v oblasti zdravia detí a nezávažné zistenia zveličuje, je nekonzistentná, pretože na základe objektívnych zistení lekárskeho vyšetrenia, ktoré odporúčajú terapeutický postup, tento postup nedodržiava, napr. tvrdila, že deti majú glaukóm, ale z objektívnej lekárskej správy bolo zistené, že mali len podozrenie na glaukóm, mali odporúčané antiglaukómové kvapky, ktoré sa matka rozhodla im nedávať. Čo sa týka diagnózy OCD u maloletého E., tento bol u niekoľkých psychiatrov a psychológov, avšak matka nerealizuje farmakoterapiu a intenzívnu psychoterapiu. Z uvedeného vyplýva, že matka sa sústreďuje na preukázanie ťažkostí detí v ich somatickom a psychickom zdravotnom stave,

ale nedodržiava režim liečby. Vzťah matky k deťom je výrazne kladný, ale aj ochranársky, jej zameranosť na telo ovplyvňuje jej zvýšenú starostlivosť voči deťom, vyhľadávajúce lekárske vyšetrení. Toto môže viesť u detí k pocitu opatrnosti, neistoty, k obmedzeniu spontánosti a brzdeniu pozitívnych emócií. Matka je horšie prispôsobivá, vytvára napätie, robí ťažkosti, je zbrklá a jej výpoveď môže byť významovo nižšej kvality, pretože extrémne cenzuruje odpovede. Problémom matky je zvládanie afektov, jedná sa u nej o maladaptívne nadužívanie emočných kanálov pri riešení problémov, pričom ide o ich expresívne používanie, čo potom následne obmedzuje aj flexibilitu myslenia. Dotazník rodičovského správania a postojov u mal. A. je možné interpretovať ako extrémny príklon k matke a extrémne odmietanie otca. Extrémne pozitívne hodnotenie matky a extrémne nízke skóre hostility vzbudzuje podozrenie na štylizáciu skutočných postojov a správania matky smerom k nadhodnocovaniu. Maloletý skresľuje obraz otca v zápornom smere a predstavuje otca nerealisticky, v extrémne nepriaznivom svetle. Vo vzťahu A. a matky je možné odhaliť až symbiotické spojenie (vyhľadávanie spoločnosti matky a práca s ňou v teame), nechať rozhodovať syna o tom, čo chce robiť. K znaleckému vyšetreniu maloletý A. pristupoval tak, že vedome skresľoval skutočnosti, je nepriateľský voči otcovi, cenzuruje odpovede, pri konfrontačných témach fabuluje a stotožňuje sa s matkou. Maloletý E. sa na vyšetrenie nedostavil, pretože „nechcel“. Je oprávnený predpoklad, že matka svojím extrémnym zaujím v oblasti zdravia na jednej strane obom deťom signalizuje starostlivosť, na druhej strane ich vedie k zvýšenej pozornosti, resp. až obavám o zdravie, čo zvyšuje neistotu detí a obmedzuje ich v detskom spôsobe bezstarostného a bezpečného prežívania. Navyše svojím vplyvom matka deformuje náhľad na otca v negatívnom smere, čo škodí deťom v objektívnom náhľade a môže u nich vzbudzovať konflikt vlastných spontánnych pocitov v konfrontácii s preberanými postojmi a názormi matky. Podľa znalkyne nie je vhodný zákaz styku, lebo keby aj styk nebol realizovaný, nezanechá také negatívne dôsledky ako zákaz styku, ktorý deti ešte viac utvrdí v odmietaní otca.

7. S poukazom na zistené skutočnosti okresný súd návrh matky zamietol, pretože podľa záverov znaleckého posudku je zrejmé, že matka svojím vplyvom deformuje náhľad detí na otca v negatívnom smere, maloletý A. vedome skresľoval skutočnosti, deti preberajú postoje a názory matky, a teda bola to práve matka, ktorá dlhodobo podporovala deti v odmietaní otca, neprispela k tomu, aby sa maloleté deti cítili komfortne a bezpečne pri stretávaní s otcom na neutrálnej pôde a za prítomnosti odborníkov, kedy im nehrozilo žiadne nebezpečenstvo, ale naopak, deti utvrdzovala v tom, že ich postoje pri odmietaní otca sú správne, čo vyústilo do dlhodobých negatívnych postojov detí voči otcovi, pričom toho času maloleté deti otca úplne odmietajú a neodpovedajú mu ani na SMS kontakt a pri asistovaných stretnutiach s ním nechcú tráviť čas nielenže v spoločnej miestnosti, ale ani na spoločnej chodbe. Podľa okresného súdu nie je v najlepšom záujme mal. detí, aby bol zakázaný styk otca s deťmi, naopak je potrebné, aby sa prípadne vzťah medzi nimi opätovne pomalými krokmi budoval a v budúcnosti ostal zachovaný aspoň v takej minimálnej miere, ako bolo určené rozsudkom Okresného súdu Dolný Kubín sp. zn. 8P/38/2018.

8. O nároku na náhradu trov okresný súd rozhodol podľa § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania a podľa § 58 ods. 2 CMP o trovách konania štátu a o ich výške (trovy spojené so znaleckým dokazovaním) bude rozhodnuté samostatným uznesením.

9. Proti tomuto rozsudku v zákonnej lehote podala odvolanie matka prostredníctvom právnej zástupkyne z dôvodov podľa § 361 písm. b), f), g), h) CSP v spojení s opravou zo dňa 08.08.2023 (č.l. 254 -259, 299 spisu). Zvýraznila, že po vydaní rozsudku A. D., nar. XX. XXXX XXXX nadobudol plnoletosť dovŕšením 18 roku veku, a preto úprava styku s otcom sa ďalej týka už len maloletého E.. Podľa matky okresný súd nesprávne vec právne posúdil, dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam na základe vykonaných dôkazov a ich vyhodnoteniu. Okresný súd bezvýhradne a bez preverenia pravdivosti tvrdení otca a vypočutia znalca PhDr. Homolovej si tvrdenia znalkyne ohľadom ovplyvňovania A. a E. matkou osvojil a nezobral do úvahy námietky matky. Rozhodnutie súdu prvej inštancie je arbitrárne, nemá oporu vo vykonanom dokazovaní, nie je nedostatočne zdôvodnené v zmysle § 220 CSP, je nepreskúmateľné, t.j. postihnuté vadou v zmysle § 389 ods. 1 písm. b) CSP. Matka poukázala na odpovede znalkyne PhDr. Márie Homolovej vo vyhotovenom Znaleckom posudku č. 5/2022, keď súd prvej inštancie založil svoje rozhodnutie bez toho, aby vyhodnotil celé odpovede znalkyne, ktorá porovnala dôsledky nerealizovania styku a zákazu styku a nie dôsledky nútenej realizácie styku a zákazu styku, čo je rozdiel. Znaleckým dokazovaním, ako aj inými vykonanými dôkazmi bolo preukázané, že doterajšia forma styku má negatívne dôsledky na maloletého E.. Dôsledky prípadného zákazu styku nie sú známe a je len domnienkou znalkyne, že zákaz styku by deti utvrdil v odmietaní otca. Okresný súd svoje rozhodnutie založil len na hypotetickej možnosti negatívnych dôsledkov zákazu styku a nebral ohľad na aktuálne najlepšiu záujem dieťaťa. S aktuálnou úpravou styku otca s maloletým E. nesúhlasí v podstate

žiadna zo zúčastnených strán. Maloletý E. sa sám pred súdom vyjadril, že sa s otcom stretávať nechce a nerobí mu to dobre, keď ho vidí, pričom je vo veku, keď sám dokáže vyjadriť svoju vôľu a zároveň v tomto veku už ani nie je ovplyvňovaný rodičmi. Kolízna opatrovníčka považovala za vhodné zúžiť styk otca s maloletými deťmi, pričom prokurátorka tiež uviedla, že by bolo vhodné úpravu styku zúžiť. Psychologička B. E. vo svojej výpovedi uviedla, že jej pravdou, že syndróm týraného dieťaťa postupne odznieva v prípade, že dieťa sa s pôvodcom nestretáva, u E. však už len to, že videl otca, zhoršilo jeho základné ochorenie, a to OCD, v prípade, že sa s otcom nestretáva, jeho stav je zlepšený. B. B. v správe uviedla, že E. vykazuje znaky týranej osoby a že styk detí s otcom považuje pre deti za traumatizujúci, preto by bolo vhodné otcovi zakázať styk s deťmi, aby sa ich zdravotný stav mohol upraviť. CDR Ištebné v záverečnej správe odporučilo hľadanie iného spôsobu pomoci rodine a kolízna opatrovníčka v správe uviedla, že by bolo vhodné akcentovať názor maloletých detí, keďže prezentujú, že sa s otcom stretávať nechcú. Z týchto dôkazov je pre matku nepochopiteľné, že napriek jednoznačnému výsledku dokazovania v tom, že stretávanie nie je v najlepšom záujme detí a že súčasná forma je neúčinná, zamietol návrh matky a rozhodol sa ponechať styk otca s deťmi vo forme asistovaného stretávania každý týždeň. Okresný súd sa nevysporiadal s návrhmi kolízneho opatrovníka a prokurátorky na zníženie periodicity stretávania a neodôvodnil, prečo sa mu javí vhodné ponechať stretávanie raz za týždeň. Podľa matky celé súdne konanie sa javí ako zbytočné, pretože okresný súd neurobil nič, aby zabezpečil najlepší záujem dieťaťa. Asistované stretávanie za celé roky nenaplnilo účel. Vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že maloletý E. sa otca bojí, čo je dôsledkom jeho správania sa k nemu ako aj k matke v čase, keď žili v spoločnej domácnosti. Stretávanie otca so E. za účasti tretieho subjektu sa ukázalo ako neúčinné. Maloletý E. potrebuje istý čas, kedy nejakým spôsobom nebude v kontakte s otcom, aby mohol spracovať prežitú traumu bez pripomínania si negatívnych udalostí. Pretože styk s otcom negatívne vplyva na záujem maloletého E., súd musí obligatórne styk zakázať, a to aj v prípade, keby existovala len odôvodnená obava z negatívneho vplyvu. Podľa matky v súčasnosti neexistuje iná možnosť úpravy styku s otcom a je potrebné styk otca s maloletým E. zakázať a nie je možné zabezpečiť záujem maloletého E. obmedzením styku s otcom. Zdôraznila, že postoj detí k otcovi nijako neovplyvňuje a aj psychologička B. E. vo výpovedi uviedla, že nebolo zistené, že by E. negatívny vzťah k otcovi bol štylizovaným postojom. Matka je jedinou istotou a oporou detí. Za to, že deti odmietajú otca môže jedine a len sám otec, ktorý im na to svojim správaním k rodine dal pádny dôvod. Pokiaľ okresný súd uviedol, že matka preháňa ohľadom zdravotného stavu detí, nekonkretizuje, z čoho tento záver vyvodzuje. Lekárskymi správami bolo preukázané, že deti trpia viacerými ochoreniami. Čo sa týka prípadnej medikamentózneho liečby psychických ochorení maloletého E., táto sa aj istý čas realizovala, avšak v spojení s ostatnými diagnózami mu nerobila dobre, preto mu už tieto lieky nie sú ďalej podávané a nemá predpísanú inú farmakoliečbu. Fakt, že ohľadom nepriaznivého zdravotného stavu nejde o výmysly a prehnanú úzkostlivú starostlivosť matky, potvrdzuje skutočnosť, že obe deti pre svoj zdravotný stav mali schválený individuálny študijný plán. Pokiaľ okresný súd konštatoval, že matka dlhodobo podporuje deti v odmietaní otca a neprispela k tomu, aby sa maloleté deti cítili konformne a bezpečne pri stretávaní s otcom, tak voči tomuto tvrdeniu sa matka dôrazne ohradzuje, pretože to bola práve ona, ktorá bola ochotná umožniť stretávanie otca s deťmi v bezpečnom prostredí úradu, súhlasila s takouto rodičovskou dohodou, túto rešpektovala a roky deti vodila na tieto stretnutia a až keď to bolo neúnosné a po odporúčaní samotného CDR Ištebné podala návrh na zrušenie stretávania. Pripomenula, že negatívne postoje detí voči otcovi boli zistené už aj v roku 2019, preto tvrdenie otca, že ich manipuluje voči nemu dlhodobo, je absurdné. Deti mali hostilný postoj voči otcovi už v čase, keď s ním tvorili spoločnú domácnosť, za čo si môže sám. Poukázala na to, že samotné vyšetrenie maloletého E. znalkyňou PhDr. Homolovou sa neuskutočnilo, a preto táto nemohla vyhodnotiť, či je maloletý ovplyvňovaný matkou proti otcovi. Okresný súd tak bez opory v dokazovaní vyhodnotil, že matka maloletého E. ovplyvňuje. Zo správ odborníkov v rámci starostlivosti o maloletých, ktorí sú v kontakte s matkou je zrejmé, že matka detí negatívne neovplyvňuje vo vzťahu k otcovi. I keď znalkyňa PhDr. Homolová neodporúča uložiť zákaz styku, zároveň ani neodporúča stretávanie s otcom, a preto je potrebné uprednostniť to riešenie, ktoré je aktuálne a preukázateľne v najlepšom záujme maloletého E., a tým je nestretávanie s otcom, ktoré je možné dosiahnuť len zákazom styku. Nie je vylúčené, že v prípade zlepšenia psychického stavu maloletého E. by v budúcnosti mohlo dôjsť k obnoveniu stretávania s otcom. To, že sa otec dožaduje núteného stretávania s maloletým E. len potvrdzuje, že nedbá o jeho najlepší záujem. Otec sa ani nesnaží vyjsť ústrety synovi a nechať mu čas na spracovanie prežitých udalostí. Zlatou strednou cestou by mohlo byť neupraviť styk E. s otcom a v prípade, keď E. bude chcieť, s otcom by sa stretol. Poukázala na rozsudok ELSP vo veci Kapr proti Českej republike, pričom mala za to, že k degradácii vzťahov dochádza vždy, keď je maloletý E. nútený ísť na stretnutie v CDR Ištebné, čo sa postupom času len zhoršuje. Ak znalkyňa PhDr. Homolová posudzovala zdravotný stav A. ako aj maloletého E., tak nemala k dispozícii

všetku ich relevantnú zdravotnú dokumentáciu a ani nemá medicínske vzdelanie, aby mohla hodnotiť ich zdravotný stav. Jej správanie voči A. nebolo profesionálne. Čo sa týka podozrenia z glaukómu, u oboch detí sa prejavujú príznaky glaukómu, bolo im odporúčané genetické vyšetrenie, výsledky ktorého zatiaľ nie sú známe. Čo sa týka vyšetrenia u viacerých psychiatrov a psychologov, niektoré boli vyvolané predchádzajúcimi súdnymi konaniami. Znalčka MUDr. Homolová sa stotožnila so starším posudkom 1/2019 PhDr. Šlepeckého, PhD., pričom zo znaleckého posudku 11/2020 PhDr. Ďanovského si vybrala len určité časti a vynechala odpovede, v ktorých znalec konštatoval útoky zo strany otca a posúdenie, že ani matky ani maloleté deti si udalosti nevymýšľajú a nemajú sklon ku klamstvu. Práve na posudok B. K. matka odkazovala, s čím sa okresný súd nevysporiadal. Prokurátorka navrhla, aby v predmetnom konaní vypracoval znalecký posudok PhDr. Šlepecký, čo matka namietala, a preto bol vypracovaný nový posudok PhDr. Ďanovského. Napriek tomu okresný súd ustanovil ako znalca PhDr. Šlepeckého, ktorý požiadal o vylúčenie z konania z dôvodu pracovnej zaneprázdnenosti a ďalej neustanovil znalca PhDr. Ďanovského, ktorý by tiež mohol posúdiť, či došlo k zmenám, ale B. C., ktorá predtým nikdy nevystupovala ako znalec v konaniach, týkajúcich sa rodiny D.. Predložila znalecký posudok 11/2020 PhDr. Ďanovského. Žiadala napadnutý rozsudok zmeniť, keďže je potrebné v záujme maloletého E. podľa § 25 ods. 3 Zákona o rodine zakázať styk maloletého E. s otcom I. D.. Navrhla, aby odvolací súd podľa § 389 CSP zrušil rozsudok okresného súdu a vec vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie alebo sám zakázal styk maloletého s otcom.

10. K doručenému odvolaniu matky sa písomne vyjadril kolízny opatrovník v podaní zo dňa 23.08.2023 (č.l. 307 spisu), ktorý uviedol, že trvá na doterajších prezentovaných vyjadreniach, nemá nové dôkazy a návrhy na zmenu rozhodnutia okresného súdu.

11. K doručenému odvolaniu sa vyjadrila Okresná prokuratúra Dolný Kubín v podaní zo dňa 25.08.2023 (č.l. 310 spisu). Uviedla, že napadnutý rozsudok považuje po stránke vecnej ako aj formálnej za správny a zákonný, vydaný po vykonaní dostatočného dokazovania pre vydanie meritórneho rozhodnutia. V podrobnostiach odkázala na odôvodňovaciu časť rozsudku okresného súdu, s ktorou sa stotožnila. Osobitne poukázala na závery znaleckého posudku znalkyne z odboru psychológia, klinická psychológia detí a klinická psychológia dospelých PhDr. Márie Homolovej, a to aj čo sa týka osobnosti matky a jej prístupu k vzťahu otca a maloletých detí. Okresná prokuratúra uviedla, že odvolanie matky je obsahovo značne rozsiahle, avšak v krátkosti ho možno zhrnúť pod pojem tendenčné spracovanie vnímaných udalostí v súvislosti s týmto súdnym konaním. S názormi vyjadrenými odvolateľkou nesúhlasila. Podľa názoru okresnej prokuratúry okresný súd vykonal všetky potrebné dôkazy, pribral do konania znalca z príslušného odboru, pričom to bola práve matka, ktorá jedného z maloletých synov na vyšetrenie pod rôznymi zámienkami nedoviedla. Znalecký posudok, ktorý matka k odvolaniu pripojila, bol vypracovaný v úplne inej veci v rámci trestného konania a jeho predmet bol odlišný od znaleckého posudku v tejto veci. Okresná prokuratúra považovala za nutné si uvedomiť, že akýkoľvek tretí subjekt, t.j. mimo rodiny F. D., jej bývalého manžela a ich maloletých detí nemá priame informácie z ich spolužitia a udalostí, ktoré sa medzi nimi odohrali a práve preto môže logicky vychádzať len z vykonaných a dostupných dôkazov, ako sú ich osobné vyjadrenia a v prípade potreby znalecké dokazovanie znalca z príslušného odboru, ktorý je odborne spôsobilý posúdiť osobnosti zainteresovaných osôb a ich vzájomnej väzby. Súd s takýmito odbornými vedomosťami nedisponuje a v závere len zhodnotí, samozrejme za dodržania zásad civilného konania, zistené a pre jeho rozhodnutie preukázané skutočnosti. Aj keď prežívanie súkromných vzťahov je vyslovene intímnou záležitosťou každého jednotlivca, považovala za možné konštatovať a súhlasiť so znalcom, že úplný zákaz styku otca s maloletými deťmi by nebol do budúcna v ich záujme. Prístup maloletých detí k otcovi je evidentne problematický, ale vývojom môže dôjsť k zmene či už pozitívnej alebo negatívnej, čo nemožno ovplyvniť núteným zásahom, avšak možno sa o to pokúsiť. Tak, ako otec určite nie je osobou bez chýb a v určitých situáciách možno aj s osobou s nesprávnym prístupom k svojim maloletým deťom, dokonalou osobou a rodičom nie je ani matka detí a svoje osobnosti si profilujú postupne aj deti samé vnímaním a spracovaním prežitých prejavov zo svojho blízkeho prostredia. Navrhla odvolanie matky ako nedôvodné zamietnuť a rozsudok prvostupňového súdu potvrdiť.

12. Podaním zo dňa 5. septembra 2023 (č.l. 314 spisu) Krajská prokuratúra Žilina oznámila, že preberá vstup do označeného konania, ktorý vykonala a doposiaľ aj realizovala Okresná prokuratúra Dolný Kubín.

13. K doručenému odvolaniu matky sa písomne vyjadril otec prostredníctvom zástupcu v podaní zo dňa 18.09.2023 (č.l. 317 spisu). Napadnutý rozsudok považoval za vecne správny a spravodlivý. Mal za to,

že okresný súd v odôvodnení správne vyhodnotil všetky vykonané dôkazy, a to každý samostatne, ale i vo vzájomných súvislostiach a v tomto kontexte je teda odôvodnenie rozsudku dostačujúce a v celom rozsahu sa s ním stotožnil. Uviedol, že matka v odvolaní opätovne opakuje skutočnosti, ktoré uvádzala pred súdom prvej inštancie. Základnou otázkou pre posúdenie súdu bolo zistenie vhodnosti úplného zákazu styku otca s maloletými. Keďže ide o odbornú otázku, bolo vykonané dokazovanie ustanovením znalca PhDr. Márie Homolovej, ktorá vo veci vypracovala znalecký posudok. Na základe obštrukcií matky nebolo možné vykonať znalkyňou vyšetrenie maloletého E., ktorým vyšetrením by sa mohlo preukázať, že styk otca s maloletým môže mať pre neho negatívne dôsledky. Zmarením tohto vyšetrenia matkou došlo k situácii, keď nebola preukázaná zmena pomerov na strane maloletého E., ktorá by mohla viesť k zmene pôvodného rozsudku okresného súdu. Okresný súd preto správne pri svojom rozhodnutí vychádzal najmä so záverov znaleckého posudku PhDr. Homolovej, ktorá v závere neodporúčala úplný zákaz styku maloletých s otcom. Pokiaľ matka v odvolaní argumentovala závermi z rôznych vyšetrení, tieto sú z rokov 2020 a 2021, a preto nie sú aktuálne. Navrhol rozsudok súdu prvej inštancie potvrdiť ako vecne správny.

14. K doručenému vyjadreniu otca a kolízneho opatrovníka sa písomne vyjadrila Krajská prokuratúra Žilina v podaní zo dňa 25. septembra 2023 (č.l. 325 spisu), ktorá sa stotožnila s vyjadrením okresnej prokuratúry a navrhla rozsudok okresného súdu v spojení s opravným uznesením podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdiť.

15. Postupom okresného súdu, a to podaním zo dňa 20.09.2023 (č.l.322 spisu) bolo otcovi prostredníctvom zástupcu doručované vyjadrenie okresnej prokuratúry, vyjadrenie kolízneho opatrovníka, oznámenie o prebratí vstupu do konania od Krajskej prokuratúry v Žiline s možnosťou sa v lehote 10 dní písomne vyjadriť.

16. Postupom okresného súdu, a to podaním zo dňa 20.09.2023 (č.l.323 spisu) bolo matke prostredníctvom právnej zástupkyne doručované vyjadrenie okresnej prokuratúry, vyjadrenie kolízneho opatrovníka k odvolaniu matky, vyjadrenie otca k odvolaniu matky, oznámenie o prebratí vstupu do konania od Krajskej prokuratúry v Žiline.

17. Podaním zo dňa 05.10.2023 bolo doručené do spisového materiálu oznámenie ÚPSVaR Dolný Kubín, a to na vedomie priebežná správa o priebehu vykonávania opatrení SPODaSK Centra pre deti a rodiny Istebné, týkajúcu sa mal. E. D. a podaním zo dňa 09.01.2024 záverečná správa.

18. Krajský súd v Žiline ako súd odvolací (§ 34 CSP) na základe podaného odvolania matkou maloletého preskúmal vec v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 65, § 66, CMP, ak išlo o odvolanie podané oprávnenou osobou a v zákonnej lehote a za aplikácie ust. § 385 ods. 1 CSP a contrario v spojení s ust. § 2 ods. 1 CMP postupom bez nariadenia pojednávania, pretože neboli splnené podmienky pre nariadenie pojednávania, nebolo potrebné doplniť, resp. zopakovať dokazovanie, nevyžadoval si to dôležitý verejný záujem, za rešpektovania ust. § 219 ods. 1, 3 CSP rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s opravným uznesením (ďalej len „rozsudok“) v časti napadnutého výroku I. a v závislom výroku II. potvrdil ako v týchto výrokoch vecne správne rozhodnutie podľa ust. § 387 ods. 1 CSP. Rozsudok okresného súdu v časti výroku I. a vo výroku III. zostal nedotknutý. Rozhodnutie bolo prijaté hlasovaním v pomere hlasov 3:0.

19. K procesnému postupu krajského súdu, ktorý prejednal odvolanie matky bez nariadenia pojednávania, sa poukazuje na uznesenie Krajského súdu v Žiline č.k. 13CoP/75/2023-339 zo dňa 09.01.2024, keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené na úradnej tabuli Krajského súdu v Žiline v lehote najmenej 5 dní pred jeho vyhlásením, v zmysle vyššie uvedeného uznesenia krajského súdu dňa 09.01.2024 a na webovej stránke Krajského súdu v Žiline, na základe čoho boli splnené podmienky k verejnému vyhláseniu rozsudku krajským súdom.

20. Krajská prokuratúra Žilina, so sídlom Moyzesova 20, 011 04 Žilina 1, v podaní zo dňa 5. septembra 2023, doručenom v odvolacom konaní oznámila, že preberá vstup do konania, ktorý vykonala a doposiaľ realizovala Okresná prokuratúra Dolný Kubín. Na základe tohto podania v súlade s ust. § 13 ods. 1 CMP v spojení so zákonom č. 153/2001 Z.z. o prokuratúre došlo k vstupu Krajskej prokuratúry Žilina do konania v štádiu odvolacieho konania, o ktorom vstupe Krajskej prokuratúry Žilina do konania súd nevydáva žiadne rozhodnutie a uvedené bolo vyjadrené v záhlavovej časti rozsudku krajského súdu.

21. Za rešpektovania ust. § 65, § 66 CMP krajský súd uvádza, že základom pre jeho konanie bolo odvolanie matky maloletého E. proti rozsudku okresného súdu, v ktorom vyjadrila odvolacie dôvody podľa 365 ods. 1 písm. b), e), f), g) a h) CSP a zvýraznila, že A. D., nar. XX. XXXX XXXX už v čase podania odvolania nadobudol plnoletosť dovŕšením 18. roku veku, teda odvolacie dôvody sa týkali len úpravy styku otca s mal. E..

22. Odvolacím súdom nebolo možné akceptovať odvolaciu námietku o nepreskúmateľnosti, arbitrárnosti, nedostatočnosti odôvodnenia rozsudku okresného súdu v napadnutej časti, pretože rozsudok súdu prvej inštancie má zákonom vyžadované náležitosti v zmysle ust. § 220 ods. 2 CSP. Okresný súd vzhľadom k vymedzenému predmetu konania uviedol stanoviská účastníkov konania, popísal dôkazy, ktoré boli ním vykonané, vyjadril, ktoré skutočnosti považoval za preukázané, popísal závery z nich vyplývajúce a poukázal na právnu úpravu, ktorú aplikoval. Odvolací súd pri posudzovaní dôvodnosti namietaného porušenia procesných práv matky nezistil také nedostatky v postupe okresného súdu, ktoré by odôvodňovali záver, že jeho výklad a závery by boli svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené, resp. odôvodnenie rozhodnutia zmatečné. Z obsahu preskúmaného rozhodnutia nevyplýva taká aplikácia príslušných ustanovení, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu.

23. Pokiaľ bol matkou napádaný nesprávne zistený skutkový stav v otázke zmeny pomerov, tak krajský súd poukazuje na dokazovanie vykonané okresným súdom, v ktorej súvislosti zvýrazňuje, že dokazovanie je časť konania, v rámci ktorej súd získava podstatné skutkové poznatky o veci potrebné pre rozhodnutie. Právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje právomoc posúdiť to, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečiť dôkaz na jeho vykonanie. Súd nie je v civilnom konaní viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z navrhnutých dôkazov budú v rámci dokazovania vykonané, je vecou súdu a nie účastníkov konania. Ak súd v priebehu konania nevykoná všetky navrhované dôkazy alebo vykoná iné dôkazy na zistenie rozhodujúcich skutočností, nemožno to považovať za procesnú vadu konania znemožňujúcu realizáciu procesných oprávnení účastníka konania (NS SR 1Cdo/158/2022). Odvolací súd dodáva, že je to súd, ktorý výsledky vykonaného dokazovania hodnotí jednotlivo ako i vo vzájomných súvislostiach, k čomu zo strany okresného súdu došlo. Z odôvodnenia rozhodnutia vyplýval vzťah medzi skutkovými zisteniami, úvahami pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi na strane druhej. Okresný súd v potrebnom rozsahu vykoná dokazovanie pre to, aby mohol vo veci rozhodnúť.

24. Krajský súd dodáva, že podľa postupu v konaní pred súdom prvej inštancie bola účastníkom konania poskytnutá rovnaká možnosť na uplatňovanie ich práv a právom chránených záujmov, mali vytvorenú rovnakú možnosť obhajovať svoje záujmy a zároveň vylučujúcu mať možnosť podstatnej výhody voči protistrane. Účastníci konania mali rovnaké procesné práva a povinnosti, ktoré uplatňovali a plnili za rovnakých procesných podmienok bez zvýhodnenia alebo diskriminácie niektorého z účastníkov. Žiadnej z účastníkov konania neboli marené možnosti ich aktívnej účasti na konaní. Vadou konania je len taký závadný procesný postup, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu procesno-právny predpis priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov, k čomu postupom okresného súdu nedošlo.

25. Odvolací súd uvádza, že pokiaľ ide o skutočnosti právne rozhodné, preberá súdom prvej inštancie zistený skutkový stav, pretože ani s prihliadnutím na odvolacie argumenty nenachádza dôvod, pre ktorý by sa mal od záverov prvoinštančného súdu odchýliť.

26. Podľa § 24 ods. 5 Zákona o rodine súd pri rozhodovaní o výkone rodičovských práv a povinností alebo pri schvaľovaní dohody rodičov rešpektuje právo maloletého dieťaťa na zachovanie jeho vzťahu k obidvom rodičom a vždy prihliadne na záujem maloletého dieťaťa, najmä na jeho citové väzby, vývinové potreby, stabilitu budúceho výchovného prostredia a ku schopnosti rodiča dohodnúť sa na výchove a starostlivosti o dieťa s druhým rodičom. Súd dbá, aby bolo rešpektované právo dieťaťa na výchovu a starostlivosť zo strany obidvoch rodičov a aby bolo rešpektované právo dieťaťa na udržiavanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s obidvomi rodičmi.

27. Podľa § 25 ods. 3 Zákona o rodine, ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa, súd obmedzí styk maloletého dieťaťa s rodičom alebo zakáže styk maloletého dieťaťa s rodičom, ak nie je možné zabezpečiť záujem maloletého dieťaťa obmedzením styku maloletého dieťaťa s rodičom.

28. Podľa § 26 Zákona o rodine, ak sa zmenia pomery, súd môže aj bez návrhu zmeniť rozhodnutie o výkone rodičovských práv a povinností alebo dohodu o výkone rodičovských práv a povinností.

29. Okresný súd založil svoje rozhodnutie, ktorým zamietol návrh matky na zákaz styku otca s maloletým E. doposiaľ určeného podľa schválenej dohody rodičov rozsudkom Okresného súdu Dolný Kubín sp.zn. 8P/38/2018 zo dňa 26.07.2019 každý týždeň vo štvrtok od 15:00 hod. do 16:30 hod., a to za účasti tretieho subjektu Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Dolný Kubín, resp. ním odporúčaného iného, k tomu oprávneného subjektu, tým, že nie je v najlepšom záujme maloletých detí (aktuálne Samuela), aby súd zakázal styk otca s deťmi, naopak je potrebné, aby sa prípadne vzťah medzi nimi opätovne pomalými krokmi budoval a v budúcnosti ostal zachovaný aspoň v takej minimálnej miere, ako bolo pôvodne určené rozsudkom okresného súdu. Okresný súd tak vyjadril východisko rozhodnutia, podľa ktorého od poslednej úpravy styku u maloletého E. oproti pôvodnému rozhodnutiu, zmena nenastala.

30. Krajský súd mal za zrejmé, že už predchádzajúce rozhodnutie o úprave styku otca s maloletým E., ktorého zmeny sa matka podaným návrhom domáhala, zodpovedalo v čase jeho vydania dohode rodičov so zohľadnením skutočného stavu vzťahu mal. E. a jeho otca, teda, že išlo o asistovaný styk za účasti orgánu na to príslušného, ktorý bol obmedzený na každý štvrtok v určenom časovom intervale. Teda už v tomto čase došlo k obmedzeniu stretávania sa otca s mal. E., a to nielen v presne vymedzenom čase, t.j. pod hranicou bežne nariaďovanej doby styku, ktorou je v zmysle zachovania zásady proporcionality práv oboch rodičov polovica voľného času dieťaťa, ktorým sa myslí ako voľný čas počas pracovných dní, tak sviatky, soboty, nedele a prázdniny, ale aj k obmedzeniu tohto styku tým, že išlo styk na určitom mieste a za asistencie príslušného orgánu. Oproti tomuto stavu pôvodného rozhodnutia však zmena pomerov tak na strane maloletého E. a ani otca nenastala. Bolo síce zrejmé, že pôvodné rozhodnutie sa nerealizuje tak, že by v rámci asistovaného a obmedzeného styku došlo k osobnému stretnutiu otca s mal. E., pretože maloletý osobné stretnutie s otcom odmieta, čo potvrdil i pri svojom výsluchu do Zápisnice o pojednávaní zo dňa 28.03.2023 (konkrétne na č.l 197-198 spisu), ktoré odmietavé stanovisko majúce základ v minulosti („zlé spomienky z detstva“) a nedôvere k otcovi pretrváva napriek tomu, ako konštatoval okresný súd v odseku 21. odôvodnenia rozsudku, že mal. E. nehrozila a ani nehrozí pri stretnutí s otcom žiadna ujma, keďže na stretnutiach bol prítomný psychológ a ďalšia odborne spôsobilá osoba z ÚPSVaR Dolný Kubín, otec v rámci stretnutí do týchto nezasahuje, rešpektuje vôľu a potreby detí a každého stretnutia sa zúčastnil.

31. Odvolací súd poukazuje na to, že nie v každej rodine sú vzťahy medzi jej členmi ideálne, pričom v individuálnych prípadoch môže naopak zachovávanie nepriaznivých vzťahov viesť k ohrozeniu zdravého vývinu maloletého dieťaťa. Ust. § 25 ods. 3 Zákona o rodine obsahuje výnimku z tohto pravidla a umožňuje súdu v odôvodnených prípadoch styk rodiča s maloletým dieťaťom zakázať, ide však o výnimočné prípady, kedy rodič svojím správaním a konaním ohrozuje mravnosť dieťaťa, nevhodne vplýva na jeho fyzický, psychický vývoj, zdravotný stav a výchovu. V rámci rozhodovania o zákaze styku rodiča s dieťaťom je potrebné sa zaoberať odbornými posudkami a tým, či styk s rodičom skutočne ohrozuje zdravie dieťaťa alebo naopak, či takýto stav, zámerne vyvolal druhý rodič majúci dieťa v osobnej starostlivosti (R 96/1967). V zásade platí, že ničím neodôvodnená nechť dieťaťa na styk s druhým rodičom nemôže byť dôvodom na odmietanie styku najmä vtedy, ak indicie smerujú k zámernému pôsobeniu preferenčného rodiča s cieľom vyvolať takéto správanie maloletého dieťaťa. Rovnako nemožno rozhodnúť o zákaze styku dieťaťa s druhým rodičom z dôvodu, že dieťa nechce, nemá záujem o tento styk. Bez ohľadu na to, kto v danom prípade rozvrat vzťahov medzi otcom a synom spôsobil a kto na ňom má väčšiu či menšiu vinu, tak jediným kritériom pre vyslovenie zákazu styku rodiča s dieťaťom je aktuálna nevyhnutnosť takéhoto opatrenia a záujem dieťaťa, z ktorého táto nevyhnutnosť vyplýva.

32. Zo Znaleckého posudku č. 5/2022 PhDr. Homolovej, ktorého závery matka spochybňovala, bolo zrejmé, že vyšetrovanie sa konalo bez prítomnosti mal. E., ktorého matka neprivedla, a to ani na opakovaný termín s tvrdením, že mal. E. to odmieta. V tomto posudku bolo poukázané o.i. aj na závery Znaleckého posudku PhDr. Šlepeckého č. 1/2019 (vyšetrovanie vykonané v roku 2022), podľa ktorých odmietavý postoj detí k otcovi vyplýva z ich identifikácie s matkou a preberania jej postojov voči otcovi, ako aj, že ich interpretácia otcovho konania je výrazne skreslená ich negatívnym čiernobielym nastavením. Podľa tohto znalca v záujme detí je postupná realizáciu styku s ich otcom. Znalčka PhDr. Homolová vo svojom znaleckom posudku vyjadrila vo vzťahu k v tom čase mal. A., že ...,dochádza k upevňovaniu koalícieho

spojenia s matkou“, a konštatovanie, že „...,nie je vhodný zákaz, lebo keby aj styk nebol realizovaný nezanechá také negatívne dôsledku ako zákaz styku, ktorý deti ešte viac utvrdí v odmietaní otca“. V rámci posudzovania vplyvu výchovy matky bolo znalkyňou zhodnotené „...,deformovanie náhľadu na otca v negatívnom smere, čo škodí deťom v objektívnom náhľade a môže u nich vzbudzovať konflikt vlastných spontánnych pocitov v konfrontácii s preberanými postojmi a názormi matky“. Krajský súd v zhode so záverom okresného súdu vyjadreným v odseku 22. odôvodnenia napadnutého rozsudku konštatuje, že zo znaleckého posudku v spojení so správami CDR ako i vyjadreniami mal. E. vyplýva, že na jeho správanie malo primárny vplyv správanie sa rodičov k sebe navzájom, v minulosti správanie sa otca k maloletému, ktoré dieťa vníma tak, že zaujíma voči otcovi odmietavý postoj. Zo znaleckého posúdenia matky vyplynulo, že táto má viac ako ochranársky prístup k mal. dieťaťu, hlavne ohľadom jeho zdravotného stavu, pričom podľa záveru znalca z dostupných listín v spise nenáležite rieši jeho liečbu OCD. Podľa odvolacieho súdu, čo sa týka kontaktu mal. E. s otcom, tak matka opomína, že úprava styku rodičov s maloletým dieťaťom je riešením vzťahov aktuálne trojuholníku oboch rodičov a maloletého dieťaťa. Práve bez zmeny správania sa a postoja k sebe navzájom, čo sa nedá bez pochopenia a stotožnenia sa s potrebou tejto zmeny zo strany matky, potom sa opomína rešpektovanie práva dieťaťa voči druhému rodičovi, teda nerezidentnému rodičovi. Je zrejmé, že vzťah existujúci medzi otcom a maloletým synom v čase, keď žili ako rodina v spoločnej domácnosti, už bol narušený, avšak práve otec sa od ukončenia spolužitia snaží svojím osobným prístupom, účasťou na asistovanom styku, presvedčiť mal. E. o potrebe vzťahu, a to za stavu, keď do tohto asistovaného styku žiadnym spôsobom nezasahuje. Je nepochybne preukázané, že mal. E. je naviazaný na matku, a preto je to práve matka, bez súčinnosti ktorej nie je možné tento vzťah pestovať. Medicínske otázky týkajúce sa mal. E. neboli znalkyňou posudzované, ako to namietala matka vo svojom odvolaní, keď znalkyňa sa vyjadrovala len k postojom matky, čo sa týka terapeutického vedenia maloletých detí, ktoré informácie získala z predložených listín, dokladov, i zo samotného vyjadrenia matky. K poukazu matky v odvolaní na závery Znaleckého posudku č. 11/2020 PhDr. Ďanovského je potrebné poukázať na dátum jeho vypracovania, a to 29.03.2020 ako aj, že bol vypracovaný pre účely trestného konania.

33. Krajský súd zvyrazňuje ust. § 25 ods. 3 Zákona o rodine, ktoré už v danom prípade v minulosti bolo zvolené, účelom ktorého bolo práve nerezignovanie na zachovaní či kultivácii vzťahu dieťaťa a toho rodiča, ktorý nemá dieťa v osobnej starostlivosti, k čomu matka len tým, že mal. E. na určený čas styku a miesto dovedla, neprispela. Predsa od leta roku 2019, kedy nadobudla právoplatnosť okresným súdom schválená dohoda rodičov, aktuálne ku dňu podania návrhu matky i k momentu rozhodovania okresného súdu uplynula dlhšia doba, po ktorú len samo o sebe privedenie dieťaťa na asistovaný styk s otcom nebolo postačujúce, ale bolo namieste toto dieťa na tento asistovaný styk pripraviť, k čomu sa matka súdom schválenej v rodičovskej dohode zaviazala, čo znamená pozitívne vplývať na vôľu a názor maloletého dieťaťa. Podľa názoru odvolacieho súdu prejavovaná vôľa a názor maloletým dieťaťom nebola celkom výsledkom jeho „slobodného názoru“, ale práve výsledkom niekoľkoročného (ne)vplyvu matky, a to bez ohľadu na to, či tento názor maloletého bol alebo nebol dôsledkom skutočností a zážitkov, ktoré nastali v minulosti, ktorých intenzita sa však postupom času prirodzene mení. Aj psychológ sa vyjadril v tom smere, že vo vzťahu k otcovi u mal. E. nebolo zistené, že ide o štylizovaný postoj, ale prostredím môže byť ovplyvnený.

34. K námietke matky, že okresný súd nevzal do úvahy najlepší záujem maloletého E., ako aj, že mal. E. nebol vyšetrený znalkyňou, v prvom rade považuje krajský súd za potrebné poukázať na to, že to bola matka, ktorá podľa Úradného záznamu zo dňa 06.07.2022 v rámci jej kontaktovania okresným súdom za účelom zistenia dôvodu, pre ktorý sa nedostavila na vyšetrenie k znalcovi s mal. E. na č.l. 196 spisu sa vyjadrila tak, že „...,nesúhlasila a nesúhlasí s postupom súdu, nesúhlasí s vykonávaním ďalšieho znaleckého dokazovania a nedovolí, aby sa E. a A. zúčastnili akéhokoľvek ďalšieho stretnutia, resp. sedenia so znalcom“. Záverom uviedla, že „...,maloletého A. ani E. na žiadne vyšetrenie už nedoviedie, môže jej súd dať aj pokutu, aj ju nechať predviesť“. Teda, ak samotná matka nerešpektovala výrok III. uznesenia okresného súdu č.k. 2P/47/2021-82 zo dňa 10. februára 2022, ktorým bolo účastníkom konania o.i. uložené, aby sa na výzvu znalkyne ustanovili a nedoviedla maloletého E. na vyšetrenie k znalcovi, potom námietka nevyšetrenia maloletého E. znalcom nebola na mieste.

35. Odvolací súd však poukazuje na Článok 12 odsek 1. a 2. Dohovoru o právach dieťaťa v spojení s § 116 CMP, Čl. 4 CMP, v zmysle ktorých sa dieťaťu poskytuje možnosť, aby bolo vypočuté v každom súdnom alebo správnom konaní, ktoré sa ho týka, a to buď priamo alebo prostredníctvom zástupcu alebo príslušného orgánu, pričom spôsob vypočutia musí byť v súlade s procedurálnymi pravidlami.

Niet sporu o tom, že maloleté dieťa má právo vyjadriť samostatne a slobodne svoj názor vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Je potrebné zdôrazniť, že súd je povinný venovať primeranú pozornosť názoru dieťaťa, avšak nie je možné, aby stanovisko maloletého dieťaťa bez ďalšieho prevzal a aby založil svoje rozhodnutie iba na jeho prianí, a nie na starostlivom a komplexnom posudzovaní jeho záujmov (rozsudok ESLP vo veci C. proti Fínsku zo dňa 9. mája 2006 č. 18249/02, body 57 – 59). V tejto súvislosti krajský súd poukazuje na Zápisnicu o pojednávaní pred okresným súdom zo dňa 28.03.2023 (č.l. 197-200 spisu), podľa ktorej bol maloletý E. bol za prítomnosti psychológa vypočutý, popísal vzťah k otcovi, súhlasil so zverejnením svojej výpovede pre účely súdneho konania, keď vyjadril svoj názor, že s otcom nechce mať nič spoločné a stretávať sa s ním nechce. Popísal zážitky, ktoré s otcom mal počas spolužitia v jednej domácnosti.

36. K tvrdeniam maloletého E. a poukazu matky, že okresný súd neprihliadal na najlepší záujem maloletého dieťaťa, odvolací súd poukazuje na zásadnú skutočnosť, že nie je možné stotožňovať názor (prianie) maloletého s pojmom záujem dieťaťa. V prípade, ak sa rodičia nevedia dohodnúť, je to práve všeobecný súd, ktorému prináleží vyhodnotiť obsah pojmu najlepší záujem dieťaťa v kontexte individuálnych okolností toho ktorého prípadu. Odvolací súd nepopiera, že maloleté dieťa je schopné formulovať svoje vlastné názory, ktoré má právo slobodne vyjadrovať, avšak konečné posúdenie jeho záujmu patrí súdu, v ktorého dispozícii je i oprávnenie k prípadným korektúram predstáv a názorov dieťaťa o tom, čo je pre neho v konkrétnej veci vhodné, resp. prospešné a čo nie je. Súd prvej inštancie zohľadnil aj názor maloletého, a to práve v tom, že zmenu oproti pôvodne rodičmi schválenej rodičovskej dohode o asistovanom styku nezistil. Predsa to, že v minulosti bola disharmónia medzi rodičmi, že došlo k excesom zo strany otca, nemôže byť prenášané na budúcnosť, v maloletom dieťati by nemal byť živený negatívny vzťah k otcovi, dôsledkom ktorého je zaujatie odmietavého postoja, s dôsledkom zákazu styku. Je pravdou, že v minulosti otcovi potrebné návyky a citlivosť pri uplatňovaní rodičovských práv chýbali alebo si ich dostatočne neuvedomoval, avšak aktuálne žiadnym spôsobom nebola dokázaná zmena oproti pôvodne schválenej rodičovskej dohode, naopak, zmena nastala v tom, že vzťah otca aktuálne vo vzťahu k deťom je korektný, keď v rámci asistovanej úpravy styku do jeho priebehu nezasahuje a pravidelne sa ho zúčastňuje, teda bol to otec, ktorý zmenil svoje správanie, ktorý chce nadviazať bezprostredný kontakt ako rovnocenný rodič, ktorý platí výživné a chce uskutočňovať aj ďalšie rodičovské práva ako povinnosti. Otec teda vyvinul úsilie a aj uskutočnil zmenu, aby ho dorastajúci E. neodmietal, ktorá zmena sa však neodrazila na opačnej strane, teda bez ohľadu na to, že otec nezasahuje do realizácie styku, zotrúva tu stav odmietania zo strany maloletého E., ktoré odmietanie potom má aj základ v nedostatočnej príprave matky maloletého dieťaťa na jeho stretnutie s otcom. Predsa to, že sa chce otec s dieťaťom stretávať a v rámci asistovaného styku, a to v súlade so svojim rodičovským právom, nepredstavuje hroziacu ujmu pre maloleté dieťa.

37. Podľa výsledkov vykonaného dokazovania pred súdom prvej inštancie nebolo možno dospieť k záveru, že nie je v záujme maloletého dieťaťa, aby sa nestretávalo so svojim otcom v rámci pôvodne určeného asistovaného styku, ak otec vynakladá úsilie pre takýto styk a nebráni tomu iné závažné skutočnosti. Takéto skutočnosti ani preukázané neboli. Zároveň sa poukazuje i na odporúčanie znalkyne, kolízneho opatrovníka a prokurátora v danej veci. Pokiaľ aj kolízny opatrovník navrhol zúžiť tento obmedzený styk, tak ani pre zúženie takéhoto už obmedzeného styku podľa názoru odvolacieho súdu nebol priestor.

38. Záverom je potrebné dodať, že jediným kritériom pre vyslovenie zákazu styku rodiča s dieťaťom je aktuálna nevyhnutnosť takéhoto opatrenia a záujem dieťaťa, z ktorého takáto nevyhnutnosť vyplýva. Rozhodnutie súdu o zákaze styku nemožno vnímať ako odloženie nepríjemného sporu. Aj za stavu, že za aktuálnych okolností styk maloletého E. s otcom nefunguje, uvedené nie je dôvod na zákaz styku. Matka záujem o zmenu týchto okolností ani nejaví. Pokiaľ aj matka prezentovala opakovane a vyplynulo to i z výpovede maloletého E. nežáujem stretávať sa s otcom zdôrazňujúc, že ona sama maloletému v kontakte s otcom nebráni, pripravuje ho, ako aj to, že podľa jej presvedčenia je vynucovanie styku otca na neprospech maloletého, a to s ohľadom na jeho psychické problémy, tak práve po dobu od schválenia rodičovskej dohody nevynechala matka žiadne úsilie k odstráneniu tejto disharmónie, získanie nadhľadu, presvedčivo nevyznieva ani to, že maloletý oproti pôvodnému rozhodnutiu má aktuálne z otca strach a nechce sa s ním stretávať, ak uvedené stretávanie je už obmedzené a ide o asistované stretávanie, kde nie je namieste obava nepredvídateľných, prípadne neadekvátnych reakcií zo strany otca, ktoré ani zo záverov znaleckého posudku nevyplývajú. Práve tento asistovaný kontakt tak,

ako bol upravený pôvodným rozhodnutím, umožňuje realizovať bezpečný kontakt s rodičom a umožňuje budovať vzájomný vzťah bez záťaže konfliktov rodičov maloletého dieťaťa a konfliktov z minulosti.

39. Je potrebné súhlasiť s matkou v poukaze na rozsudok ESLP vo veci Kapr proti Českej republike, z ktorého vyplýva, že ak dieťa vyslovene styk odmieta, tak podľa ESLP je použitie donucovacích opatrení kontraproduktívne z dôvodu, že to môže mať za následok degradáciu vzťahov medzi rodičom a dieťaťom, avšak na druhej strane je potrebné poukázať na rozsudok Reslová proti Českej republike z 18. júla 2006 ako aj Nuutinen proti Fínsku z 27. júna 2000, v zmysle ktorých vyplýva aj povinnosť štátnych orgánov prijať opatrenia, ktoré umožnia kontakt rodiča s dieťaťom, ktorí nežijú spoločne, pričom skutočnosť, že rodičia nespolupracujú, vnútroštátne orgány tejto povinnosti nezbavuje. Zároveň sa zvyrazňuje to, že na jednej strane je tu záujem dieťaťa na zabezpečenie jeho vývoja v zdravom prostredí a na druhej strane zachovanie väzieb s jeho rodinou, v danom prípade s otcom, ibaže by sa ukázalo, že tento nemá o dieťa vôbec záujem, k čomu nedošlo. Záujmu dieťaťa by zodpovedalo prerušenie rodinných vzťahov len na základe celkom výnimočných okolností, ktoré v danom prípade však preukázané neboli.

40. Za stavu, že nebola preukázaná od posledného rozhodnutia súdu zmena pomerov a ani, že nastali výnimočné okolnosti, pre ktoré by bolo namieste zakázať styk maloletého dieťaťa s otcom, bol preto rozsudok okresného súdu potvrdený v časti napadnutého výroku I. ako v tejto časti vecne správne rozhodnutie spolu so závislým výrokom II. o nároku na náhradu trov prvoinštančného konania podľa ust. § 387 ods. 1 CSP.

41. Vzhľadom k tomu, že odvolacie dôvody sa týkali len časti výroku I. viažuce sa k maloletému E., pretože A. D. nadobudol plnoletosť, potom vo zvyšnej časti výrok I. ako aj výrok III. odvolaním zostali nedotknuté.

42. O trovách odvolacieho konania krajský súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP, § 262 ods. 1 CSP a § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, keď v prejednávanej veci nebol dôvod postupovať podľa ust. § 54 a § 55 CSP.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie **n i e j e** prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Podľa ust. § 428 CSP v dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Podľa ust. § 429 ods. 1 CSP dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Podľa ust. § 429 ods. 2 CSP povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.

Podľa ust. § 430 CSP rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania.

Podľa ust. § 420 CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Podľa ust. § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

Podľa ust. § 421 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Podľa ust. § 432 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

Podľa ust. § 433 CSP dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom.

Podľa ust. § 434 CSP dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania.

Podľa ust. § 435 CSP v dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania.